

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการดำเนินงานห้องสมุด โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
 - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานห้องสมุด โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานห้องสมุด โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นของเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานห้องสมุด โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานใน โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานห้องสมุด โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 แยกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 194 คน และครู จำนวน 194 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 388 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ใช้ประชากร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครูในอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ถ้ามีค่าตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ถือว่ามีค่าอำนาจจำแนกสูง ผลปรากฏว่าแบบสอบถามจำนวน 50 ข้อ ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 1.82-7.48 แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น 0.9448

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการขอความร่วมมือไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ขอให้ออกหนังสือขอความร่วมมือจากผู้บริหารไปยังโรงเรียนต่าง ๆ และนำแบบสอบถามแจกจ่ายไปยังโรงเรียนตามเป้าหมายและกำหนดวันรับคืน โดยส่งแบบสอบถามคืนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 แล้วผู้วิจัยไปรวบรวมแบบสอบถามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 388 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำข้อมูลที่เก็บได้ไปวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ และใช้สถิติวิเคราะห์ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแจงหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ แล้วนำเสนอเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ

4.2 ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนของผู้บริหารและครู วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

4.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนของผู้บริหารและครูตามตัวแปรสภาพตำแหน่งโดยใช้ t -test กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนของผู้บริหารและครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านจะเปรียบเทียบเป็นรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ่ กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4.5 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิดจากแบบสอบถามตอนที่ 3 ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยจัดประเด็นเข้าด้วยกันแล้วแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตาราง

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผู้บริหารและด้านครูอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นด้านครู ส่วนด้านทรัพยากรสารสนเทศมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
2. การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
3. การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ที่มีจำนวนมากที่สุดในแต่ละด้าน มีดังนี้ ด้านผู้บริหาร โรงเรียนควรได้รับการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ห้องสมุด และทรัพยากรสารสนเทศอย่างเพียงพอ ด้านครู โรงเรียนควรได้รับการจัดสรรครูที่จบทางด้านบรรณารักษ์มาประจำห้องสมุดโรงเรียน ด้านผู้เรียน นักเรียนควรหมั่นฝึกฝนในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การสร้างนิสัยรักการอ่าน และการใช้ห้องสมุดโรงเรียนอย่างมีคุณภาพ และด้านทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดควรจัดซื้อวัสดุ สื่อการเรียน และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ในปริมาณที่เหมาะสม โดยเฉพาะการจัดระบบอินเทอร์เน็ตในห้องสมุดที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้ใช้บริการ

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานห้องสมุด โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู พบว่ามีประเด็นที่ น่าสนใจ ดังนี้

1. ผลจากการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานห้องสมุด โรงเรียนตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารและครู โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้เพราะว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินงานตามกิจกรรมของ โครงการพัฒนา ห้องสมุดในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เรียกว่า นโยบายห้องสมุด 3 ดี ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2552 ข : 3-7) ในอันที่จะยกระดับคุณภาพห้องสมุดโรงเรียน โดยการจัดสรรงบประมาณมาพัฒนา ห้องสมุดโรงเรียนให้มีคุณภาพ ทำให้โรงเรียนทุกโรงเรียนต้องดำเนินการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน ตามนโยบายดังกล่าว นอกจากนี้โรงเรียนทุกโรงเรียนต้องเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมิน ภายใตจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมิน ภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ทำให้โรงเรียนต้องพัฒนา แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน ซึ่งห้องสมุดโรงเรียนก็เป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญที่ โรงเรียนต้องดำเนินการพัฒนา ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของอรุณผล สุวรรณผา (2548 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำห้องสมุดโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับ สภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำห้องสมุด โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร โดยภาพรวมและรายมาตรฐานอยู่ในระดับมาก อีกทั้งผลการวิจัยของ ชูสิทธิ์ ฤทธิ์เดชา (2548 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานของห้องสมุดแห่ง โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดแห่งประเทศไทย พบว่า สภาพการดำเนินงานของห้องสมุด โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ตามมาตรฐาน ขั้นต่ำของห้องสมุดแห่งประเทศไทยอยู่ในระดับมาก

2. ผลจากการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานห้องสมุด โรงเรียนตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารและครู จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้เพราะว่าปัจจุบันผู้บริหารและครูต่างก็มีหน้าที่และบทบาทสำคัญใน การปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน และปฏิบัติตามนโยบายต่าง ๆ ทุกระดับ นโยบายที่สำคัญ อย่างหนึ่ง คือ นโยบายห้องสมุด 3 ดีของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้

โรงเรียนต้องพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน โดยการดำเนินการตามกิจกรรมในโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ ซึ่งผู้บริหารและครูต้องร่วมมือกันปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ในอันที่จะพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ จากเหตุผลข้างต้น ทำให้ผู้บริหารและครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนตามนโยบายดังกล่าว ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของปัญญา กาละปัดย์ (2549 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสังวาน ชายเพ็ชร (2549 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานห้องสมุดโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 7 พบว่า การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. ผลจากการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะว่า โรงเรียนทุกโรงเรียนต้องปฏิบัติตามพันธกิจของตนเองให้ครอบคลุมงานทุกด้าน โดยจะเน้นการพัฒนางานวิชาการ งานวิชาการจะแยกย่อยออกเป็นหลายงาน งานหนึ่งที่สำคัญ คือ งานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน โดยเฉพาะห้องสมุดโรงเรียน ที่โรงเรียนทุกโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง หรือโรงเรียนขนาดเล็ก ต้องดำเนินการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีนโยบายที่จะยกระดับคุณภาพห้องสมุดโรงเรียน ที่เรียกว่า ห้องสมุด 3 ดี จากนโยบายดังกล่าว ส่งผลให้โรงเรียนทุกโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดใดก็ตาม ต้องพัฒนาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของอรุณพล สุวรรณผา (2548 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง พบว่า บุคลากรที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสังวาน ชายเพ็ชร (2549 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานห้องสมุดโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 7 พบว่า การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

4. ผลจากการศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน ห้องสมุดโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านผู้บริหาร มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนควรได้รับการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ห้องสมุด และทรัพยากรสารสนเทศ อย่างเพียงพอ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะว่า นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้ แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง โครงการพัฒนาห้องสมุดในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีนโยบายที่จะยกระดับคุณภาพห้องสมุดโรงเรียน โดยจัดให้มีหนังสือและสื่อ สร้างบรรยากาศ สภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกห้องสมุดที่เอื้อต่อการอ่านและการเรียนรู้ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของทรัพย์ พิลางาม (2548 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงาน ห้องสมุดโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณสำหรับใช้บริหารงานห้องสมุดโรงเรียน เพื่อจัดหา วัสดุสารสนเทศ ปรับปรุงอาคารห้องสมุดให้ได้มาตรฐาน และจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้สำหรับ ช่อมแซมหนังสือ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุพัตรา บัณฑิตย์พานิชชา (2549 : 52) ที่ศึกษา สภาพการจัดห้องสมุดโรงเรียนที่รับรางวัลดีเด่นและห้องสมุด โรงเรียนทั่วไปในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 2 จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ความต้องการของครูบรรณารักษ์ในการจัดการห้องสมุดโรงเรียน ได้แก่ ครุภัณฑ์หนังสือ งบประมาณ การบริจาค และรายได้จากการจัดกิจกรรม

ด้านครู มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนควรได้รับการจัดสรรครูที่จบ ทางด้านบรรณารักษามาประจำห้องสมุดโรงเรียน ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะว่า นโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง โครงการพัฒนาห้องสมุดในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีนโยบายที่จะยกระดับคุณภาพห้องสมุดโรงเรียน โดยจัดให้มีครูบรรณารักษ์หรือ ผู้ดูแลห้องสมุดโรงเรียนทุกโรงเรียน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มณเฑียร รามบุตร (2548 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐาน ห้องสมุดโรงเรียน สังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 7 ได้เสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานว่า ผู้บริหารควรสรรหาครูที่จบเอกบรรณารักษศาสตร์ โดยการขอบรรจุแต่งตั้งหรือโอนย้าย และแนวทางในการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาในการดำเนินงาน ได้แก่ จัดให้มีบรรณารักษ์หรือ บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาห้องสมุดโดยตรงเข้ามาดำเนินงาน สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของทรัพย์ พิลางาม (2548 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงาน ห้องสมุดโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ที่ให้ข้อเสนอแนะว่าควรจัด ให้มีเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์โดยตรงมาปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กาญจนา ชมพูพันธ์ (2549 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียนใน

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสุรินทร์ ที่ให้ข้อเสนอแนะว่าควรจัดให้มีครบบรรณารักษ์ปฏิบัติงาน ห้องสมุดโดยเฉพาะ

ด้านผู้เรียน มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า นักเรียนควรหมั่นฝึกฝนในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การสร้างนิสัยรักการอ่าน และการใช้ห้องสมุดโรงเรียนอย่างมีคุณภาพที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะว่า นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โครงการพัฒนาห้องสมุดในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายที่จะยกระดับคุณภาพห้องสมุดโรงเรียน โดยมีแนวคิดหลักในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน ที่เรียกว่า หลัก 3 ดี ในหลักการข้อที่สาม กล่าวคือ ให้มีการจัดกิจกรรมห้องสมุดและกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และได้คาดหวังถึงผลที่จะได้รับเกี่ยวกับการอ่านและการเรียนรู้ของนักเรียนว่า เมื่อโรงเรียนมีห้องสมุดที่มีมาตรฐาน จะส่งผลให้เด็กไทยรักการอ่านและการเรียนรู้อย่างค่อเนื่องและยั่งยืน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของทรัพย์ พิลางาม (2548 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน สอดคล้องกับผลการวิจัยของกาญจนา หิรัญเกษร (2549 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานของห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมที่จัดเพื่อส่งเสริมการอ่านและการใช้ห้องสมุด คือ กิจกรรมในวันสำคัญ การแนะนำหนังสือใหม่ และการแนะนำการใช้ห้องสมุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุพัตรา บัณฑิตย์พานิชชา (2549 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพการจัดห้องสมุดโรงเรียนที่รับรางวัลดีเด่นและห้องสมุดโรงเรียนทั่วไปในเขตพื้นที่ศึกษา เขต 2 จังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาพบว่า มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุดให้แก่ นักเรียน มีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ ได้แก่ การอ่านหนังสือให้นักเรียนฟัง การอ่านข่าวหน้าเสาธงหรือเสียงตามสาย ภาษาไทยวันละคำ การเล่านิทาน การเล่าเรื่องจากหนังสือ การเล่นเกมต้นไม้พูดได้ การจัดป้ายนิเทศ การจัดนิทรรศการ และการประกวดต่าง ๆ ซึ่งล้วนแต่เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน

ด้านทรัพยากรสารสนเทศ มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า ห้องสมุดควรจัดซื้อวัสดุสื่อการเรียน และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ในปริมาณที่เหมาะสม โดยเฉพาะการจัดระบบอินเทอร์เน็ตในห้องสมุดที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้ใช้บริการ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะว่า กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายที่จะยกระดับคุณภาพห้องสมุดโรงเรียน โดยจัดให้มีหนังสือและสื่อ สร้างบรรยากาศ สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องสมุดที่เอื้อต่อการอ่านและการเรียนรู้ สำหรับวัตถุประสงค์สำคัญในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนในด้านทรัพยากรสารสนเทศ คือ เพื่อจัดให้มีหนังสือและสื่อการเรียนรู้อันมีคุณภาพและเพียงพอต่อ

ความต้องการและเหมาะสมกับนักเรียน ครู ผู้บริหาร และคนในชุมชน นอกจากนี้ยังคาดหวังถึงผลที่จะได้รับว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกโรงเรียนที่ยังไม่มีห้องสมุด ได้รับการพัฒนาให้มีห้องสมุดที่มีความพร้อมทั้งด้านหนังสือ สื่อการเรียนรู้ สื่อไอซีที ที่ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของทรัพย์ พิลางาม (2548 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานห้องสมุด โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณสำหรับใช้บริหารงานห้องสมุด โรงเรียน เพื่อจัดหาวัสดุสารสนเทศที่จำเป็นต้องใช้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นในการวางแนวทางสำหรับพัฒนาการดำเนินงานห้องสมุด โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ห้องสมุด และทรัพยากรสารสนเทศอย่างเพียงพอ ควรพัฒนาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน เน้นการพัฒนาในด้านทรัพยากรสารสนเทศ โดยการจัดหาหนังสือ หนังสืออ้างอิง วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้มีปริมาณที่เหมาะสม สอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของผู้ใช้บริการ นอกจากนี้ควรจัดให้มีอินเทอร์เน็ตที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้ใช้บริการ
2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดสรรครูที่จบทางด้านบรรณารักษศาสตร์มาประจำห้องสมุด โรงเรียนทุกโรงเรียน
3. โรงเรียนควรจัดให้มีการอบรมพัฒนาครูและนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด โดยเน้นให้นักเรียนได้ฝึกฝนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชาควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกอ่าน โดยเน้นการใช้บริการยืมหนังสือห้องสมุด และครูบรรณารักษ์ควรจัดบริการยืมหนังสือให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้โรงเรียนควรจัดกิจกรรมห้องสมุดที่ส่งเสริมการอ่านเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการดำเนินงานห้องสมุด โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จากข้อค้นพบในขอบเขตที่ดำเนินการ ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมีการศึกษาวิจัยในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานห้องสมุด โรงเรียน จากครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชาที่นำนักเรียนมาใช้บริการห้องสมุด โรงเรียน
2. ควรมีการศึกษาสภาพการให้บริการและความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดบริการห้องสมุด โรงเรียน
3. ควรมีการศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียน ครู และผู้รับผิดชอบงานห้องสมุด โรงเรียน รวมทั้งปัญหาหรือปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานห้องสมุด โรงเรียน